

noget andet Exempel —, at denne Jernbane, hvor billig den end anlægges, hvor megen Omhyggelighed der end anvendes ved at drive den, ikke i mange Aar vil kunne udrede sine Driftsomkostninger. Vi have allerede tidligere omhandlet denne Sag her med Hensyn til Jernbanen fra Kjøbenhavn til Roeskilde; den har, vil man sige, udredet noget Mere end sine Driftsomkostninger; men jeg siger: det er endnu meget langt fra Bevis, thi dens Bedligeholdelsesomkostninger ville inden ganske faa Aar pludselig vore til noget meget Betydeligt, og efter min Dverbeviisning — det er kun en personlig Anskuelse — er det kun ved at anvende saa Lidet som muligt paa Udviklingen, paa Bedligeholdelsen af Banen, at man er kommen til at skaffe et Slags Skin af Dverfsud tilveie, og dog befinder denne Bane sig under Omstændigheder, hvor det omtrent altid har vist sig, at Baner nogenlunde kunne bære sig. Den ligger nemlig indenfor Omkredsen af en stor By, og det er en Erfaringsætning, som har fundet sin Bekræftelse overalt, at i en vis Omkreds af enhver stor By, naar denne Omkreds staaer i Forhold til Byens Størrelse, kan en Jernbane betale sig. Det er Befolkningen fra den store By, som gaaer ud og vender tilbage igjen, det er Befolkningen i en vis Kreds om den store By, hvis Forretninger i Byen atter kalde dem derhen, hvis Fornøielser ogsaa kalde dem ud af Byen og tilbage igjen, — det er Befolkningen, som bidrager til at vedligeholde Banen. — Saasnart man kommer ud af den Kreds, saasnart Byen er mindre, saa taber det sig mere og mere, og Kredsen er ikke engang meget stor ved en By som Kjøbenhavn; men ud over denne Kreds vil den tabe sig aldeles, og i Jylland, hvor der ikke findes en eneste saadan Plads, vil, det jeg troer, ikke nogen Bevægelse, der i mindste Maade svarer til, hvad en Jernbane behøver for at holdes vedlige og i Drift, indfinde sig i lang Tid; det er min Dverbeviisning. Idet

vi altsaa tage en Beslutning med Hensyn til denne Jernbane; skulle vi ikke spørge hvordan vil Bevægelsen paa Jernbanen blive, vil den blive lidt større eller lidt mindre? thi, hvor vi lægge den hen, vil Bevægelsen ikke være tilstræffelig; men vi skulle spørge: hvor trænger den Deel af Landet, hvormed der her er Spørgsmaal, Jylland, til en ny Aare, som kan befrugte det hele Land? Det er min Dverbeviisning, at, efter som hele Vestfiden af Jylland i en høj Grad har været stedmoderlig behandlet af Naturen, og har en Natur, som kun vil kunne bekæmpes ved umaadelig Dvoffrelse paa enhver anden Maade end ved Hjælp af en Jernbane, saa skulle vi fra Statens Side komme til Hjælp der, og der er det eneste Sted, den eneste Deel af Jylland, hvor et Statsformaal virkelig er forhaanden. En Jernbane der vil ikke betale sig; men det vil den østlige heller ikke. (Rée: Jo!) Det ærede Medlem tillade mig, saalænge han ikke kan vise mig en Jernbane fra een lille By til en anden, hvor enhver af de smaa Byer havde en taalelig god Havn, der har betalt sig, og blot betalt sig taaleligt, saa er mit Net idetmindste fuldt saa godt som hans Ja; thi han har ingen Kjendsgjerning for sig, men jeg har idetmindste den Kjendsgjerning for mig, at i Amerika, hvor man har gjennemvandet hidtil øde Strækninger med Jernbaner, ere de blevne de vigtigste Midler til at skaffe Liv og Virksomhed tilveie. (Rée: Den kunde betale sig relativt.) Jeg skal meget gjerne tage alle disse Relationer i Betragtning; jeg taler her kun efter det Udbytte, som mit Kjendskab til lignende Forhold, og som mange Aars Grundsfning over den Sag har givet mig. Muligen at jeg feiler; men saalænge som Ingen kan vise mig noget Forbillede for det, de eftertragte, idet de gaae den østlige Vej, og hjælper Naturen ti Gange, medens de behandle stedmoderlig en af Naturen allerede stedmoderlig behandlet Landsdeel, saalænge strafalder jeg ikke min Mening i denne Sag.